

OBSAH

Úvod	7
A. Část fyziologická	9
Anatomické a fyziologické poznámky	11
Srovnávací anatomie střevního traktu	11
Lidský tračník	12
Inervace střev	13
Pokusné zkoumání činnosti motorických nervů	13
Citlivost střev	14
Hybnost střev	14
Metody výzkumu	14
Studie střevního průchodu látek podaných ústy	14
Rentgenová metoda	15
Intubační a kymografické studie	18
Druhy střevních pohybů	19
Pohyby tenkého střeva	19
Pohyby tlustého střeva	19
Koordínace motility	22
Fyziologický význam pohybů tračníku	22
Různé vlivy na hybnost tenkého a tlustého střeva	24
Mechanické vlivy	24
Chemické vlivy	24
Léky	24
Viscerogenní nervové vlivy	25
Centrální nervové vlivy	25
Jak vzniká z tráveniny stolice	27
Fyziologie defekace	29
Ohlašovací fáze defekace	29
Vypuzovací fáze defekace	30
Nervové řízení defekace	33
B. Část pathofyziologická	35
Pathologická fyziologie střevní motility a defekace	37
Ileální stasa	37
Hypermotilita tenkého střeva	38
Atonicko-hypokinetický syndrom tračníku	38
Hypertonicko-hyperkinetický syndrom tračníku	38
Hypertonicko-hypokinetický syndrom tračníku	39
Dystonie a dyskinese tračníku	39
Tenesmus alvi	40
Dyschezie (torpor recti)	40
Pathofyziologie zácpy	41
Otázka střevní autointoxikace	42
Pokusné práce	42
Obranné schopnosti organismu proti střevním toxinům	42
Klinické pokusy	43
Rozprava	43

C. Část klinická	45
Definice zácpy	47
Třídění, klinické tvary	49
Statistika vlastních pozorování	51
Klinika funkční (návykové, habituální) zácpy	56
Prostá zácpa	57
Anální syndrom	58
Reflexní syndrom	58
Iritace kolitický syndrom	59
Spastická zácpa	60
»Dráždivý tračník«	60
Syndrom bolestivé dyspepsie	61
Neurovegetativní syndrom	62
Mukosní kolika	63
Domnělá zácpa	64
Pathogenese prosté zácpy	66
I. Anatomické závady	66
Vliv vzpřímené polohy	66
»Ptosa« tračníku (coloptosis)	66
Dolichocolon	67
Divertikulosa	67
Tlak okolních orgánů na tračník	67
Vazivové pruhy a srůsty	68
II. Oslabení svalových mechanismů	69
Oslabení střevní svaloviny	69
Oslabení břišního lisu	69
Nevhodná poloha při defekaci	70
III. Vliv výživy	70
Podvýživa	71
Karence potravin podněcujících střevní motilitu	71
Nedostatečné pití tekutin	71
Nepravidelné stravování	72
IV. Poruchy nervové a látkové regulace	72
Poruchy nepodmíněné složky defekačního reflexu	72
Zvýšení prahu vnímavosti interoceptivních podnětů	72
Vliv projímadel a klystýrů	72
Snížení reflexní dráždivosti střevní svaloviny	73
Zvýšení dráždivosti svěračů	73
Poruchy podmíněné složky defekačního reflexu	73
Zanedbání nácviku pravidelné defekace	73
Otupení defekačního reflexu nedbalostí a potlačováním	74
Psychogenní vlivy	75
Pathogenese dráždivého tračníku	77
Faktory účinkující místně	77
Strava	77
Projímadla	77
Záněty	77
Reflexy z okolí	78

Faktory působící celkově	78
Vegetativní dráždivost a nerovnováha	78
Neurosy a psychopatie	78
Endokrinní poruchy	80
Alergie	80
Karence	80
Provokující a agravující faktory	80
Diagnosa	82
Anamnesa	82
Fysikální vyšetření	82
Vyšetření řiti a konečníku	83
Rektoskopie	83
Koprologie	84
Irigoskopie	84
Rentgen traktu	85
Laboratorní vyšetření	86
Diferenciální diagnosa	87
I. Symptomatická zácpa	87
1. Mechanické překážky	87
Carcinoma coli	87
Carcinoma recti	87
Carcinoma ventriculi	87
Vazivové pruhy a srůsty	88
Stlačení tračníku	88
2. Tvarové anomálie z okolí tračníku	88
Megacolon	88
Dolichocolon	88
Vrozené odchylky v uložení a upevnění tračníku	89
Divertikulosa	89
3. Choroby konečníku a řiti	89
Colitis ulcerosa	89
Bolestivé poruchy řitního kanálu	89
4. Vzdálené reflexní vlivy	89
Choroby pánevních orgánů	89
Nefrolithiasa	90
Ulcus duodeni	90
»Chronická apendicitis«	90
5. Neurologické poruchy	90
6. Hypothyreosa	91
7. Jiné příčiny symptomatické zácpy	91
II. Rozlišení jednotlivých tvarů funkční zácpy	91
Léčení zácpy	93
Historie	93
Profylaxe	93
Poučení	94
Obecné zásady usnadňující pravidelnou defekaci	95
Dieta	96
Tekutiny	96
Látky podněcující a tlumící střevní hybnost	96
Přehled potravin s hlediska jejich významu pro střevní hybnost a zácpu	97
Tělocvik, fysikální léčení, lázně, cvičení, sport	98

Medikamentósní léčení	99
Projimadla	99
Jiné léky	102
Látky, které zvětšují objem stolice a změkčují její konsistenci	103
Klystýry a čípky	104
Chirurgické léčení	105
Léčebný plán u prosté zácpy	107
Léčebný plán u spastické zácpy	111
Léčení domnělé zácpy	112
Léčení »spečené stolice«	113
Léčení mukosní koliky	113
Léčení bolestivých poruch řítních	113
Prognosa zácpy	115
Diagnostický postup a léčebné směrnice u zácpy	116
Souhrn	120
Выводы	129
Summary	140
Písemnictví	150
Rejstřík	155